

Luka Ručigaj, Monika Deželak Trojar,
Anja Dular, Sonja Svolfšak

Katalogi in inventarji Auerspergove knjižnice kot pomniki njenega kulturnozgodovinskega pomena in razvoja skozi čas

Ključne besede: rodbina Auersperg, plemiške knjižnice, Kranjska, Ljubljana, katalogi, inventarji

DOI: 10.4312/ars.13.1.123-150

Uvod^{1*}

Katalogi, inventarji in popisi historičnih knjižnih zbirk so neprecenljivi za analizo njihove vsebine, razvoja skozi čas ter njihovega pomena v različnih kulturno- in znanstvenozgodovinskih kontekstih. Še posebej pomembni in dragoceni so, kadar so bile zbirke iz različnih razlogov razpršene. Takšna je bila tudi usoda ene najpomembnejših plemiških knjižnic z današnjega slovenskega ozemlja, Knežje Auerspergove fidejkomisne knjižnice v Ljubljani (Fuerstlich Auerspergsche Fideicomisbibliothek zu Laybach). Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK) danes hrani dvanajst knjig z lastniškimi vpisi bratov Wolfa Engelberta (1610–1673) in Janeza Vajkarda (1615–1677), ki so bile nekoč del ljubljanske zbirke Turjačanov, ter nekaj posameznih del, ki so v zbirko prek Federalnega zbirnega centra prišla po drugi svetovni vojni iz drugih nepremičnin rodbine Auersperg. Knjige iz ljubljanske knjižnice, ki so v NUK prišle po naključju – najbrž tudi kot dar katerega od članov rodbine licejski knjižnici – ali pa so bile kupljene v preteklih dveh letih, predstavljajo manj kot tretjino te bogate zbirke, ki se je začela oblikovati že v srednjem veku in ki je vrhunec razvoja doživela za časa grofa Wolfa Engelberta Auersperga, vsestransko znanstveno oziroma humanistično izobraženega kranjskega deželnega glavarja, in njegovega brata, ministra na cesarskem dvoru, Janeza Vajkarda.

Spomin na veličino in pomen zbirke, ki je bila iz Ljubljane v grad Losensteinleiten na Spodnjem Avstrijskem odpeljana po ljubljanskem potresu, ki je močno poškodoval dvorec,

1 * Iskreno se zahvaljujemo mag. Marii Zdislavi Röhsner, ki je Luki Ručigaju izjemoma omogočila vstop v »zakulisje arhiva« ter mu pomagala pri sistematičnem pregledovanju družinskega arhiva, in princu Heinrichu von Auersperg-Breunnerju, ki mu je odprl vrata družinskega arhiva. HHStA hrani še najmanj 236 knjig, ki vsebujejo ekslibrise iz nekdanje knjižnice. Knjige trenutno še niso inventarizirane. Gre za publikacije, posvečene članom rodbine (Radics, 1865).

kasneje pa še v Urugvaj oziroma London, kjer je bil velik del zbirke v letih 1982 in 1983 prodan na dražbah avkcijske hiše Sotheby's, danes ohranjajo le katalogi oziroma popisi, ki jih v rodbinskem fondu hrani dunajski Haus-, Hof- und Staatsarchiv (HHStA). Po odkritju inventarja, nastalega ob popisu premoženja kneza Heinricha Auersperga (1697–1783), ki ga je Matija Žargi² našel v HHStA, je Monika Deželak Trojar junija 2013 v okviru raziskave o Janezu Ludviku Schönlebnu (1618–1681) našla prepis kataloga iz leta 1762 in zapuščin-ski inventar, nastal po smrti kneza Ferdinanda Auersperga (1655–1706).³ Avgusta 2018 je Luka Ručigaj v okviru raziskave o grofu Wolfu Engelbertu Auerspergu (1610–1673)⁴ našel tri dodatne kataloge: najzgodnejši katalog, ki je nastal pred letom 1655, Schönlebnov katalog (1655) in katalog iz leta 1668, ki je bil podlaga vsem kasnejšim prepisom,⁵ oktobra 2018 delovno verzijo inventarja, ki je nastala kot podlaga za prepis inventarja (1707), odkritega leta 2013,⁶ novembra 2018 pa še mikrofilm s posnetki naslovnih 383 knjig.⁷ Tako je razvoju zbirke mogoče slediti od prve polovice 17. stoletja do šestdesetih in sedemdesetih let 19. stoletja, ko je o njej Peter Pavel pl. Radics (1838–1912) objavil prve obsežnejše prispevke,⁸ deloma pa je njena vsebina znana tudi iz avkcijskih katalogov z londonskih dražb v letih 1982 in 1983 ter kasnejših raziskav in objav o rodbini Auersperg in njeni knjižnici.⁹

Dosedanje objave oziroma raziskave Auerspergove knjižnice so že prispevale osnovne podatke o njeni zgodovini, vsebini in obsegu, okoliščinah njenega nastanka in razvoja ter njeni usodi po obeh dražbah v osemdesetih letih 20. stoletja (Radics, 1878; Radics, 1885; Reisp, 1989; Dular, 2015, 3). Omogočile so tudi vpogled v njeno vsebinsko ureditev okoli leta 1762 ter njeno prostorsko umestitev v knežjem dvorcu (Žargi, 2002). Dopolnile so jih podrobne kodikološke študije posameznih rokopisov, kot je na primer Ruffov *De*

2 Opisan je bil v okviru študije nekdanjega ljubljanskega knežjega dvorca (Žargi, 2002, 277–295).

3 Gl. Deželak Trojar, 2015.

4 Ručigaj, [doktorska disertacija – v pripravi].

5 Tudi Kaspretovemu katalogu, ki datira v devetdeseta leta 19. stoletja. V pismu 30. 9. 1894 Anton Kaspret o tem katalogu piše: »Bechre mich die ergebenste Mittheilung zu machen, dass die Bibliothek im allen ihrem Details fertig gestellt ist. Die Katalogisirung habe ich bereits am 31. Juli d. J. beendet ... Die Bibliothek umfasst 3189 Werke und 3190 Bände, die Bildersammlung und Handschriften nicht eingerechnet; unter ersten befinden sich 480 angebundene werke, welche bis jetzt völlig unbeachtet bleiben.« To kaže, da je knjižnico popisoval vsaj od leta 1891, popisu pa je dodal tudi inventarne lističe, ki so morali nastati leta 1893 ali celo 1892. *Die Fideikommißbibliothek betreffende Schriften, Archiv Korespondenz mit Archivordner Schulrat prof. Kaspret, Pismo–Laibach, 30. 9. 1894*, HHStA, Dunaj, AT–OeStA/HHStA SB Auersperg XXVI–A–20–23.

6 To je verzija prepisa kataloga iz leta 1668, v katerem so vse manjkajoče knjige prečrtane.

7 Pod signaturo AT–OeStA/HHStA Repro Ergänzungsfilme Auersperg Bibliothek E 80 Rolle 1, Titelaufnahmen der Auersperg–Bibliothek in Verzeichniss der Familienarchive und persönlichen Schriftennachlässe zur österreichischen Geschichte. 1500–2000.

8 Iz Radicsovih prispevkov so podatke črpale praktično vse kasnejše študije Auerspergove knjižnice (Radics, 1863, 624–631; Radics, 1878, 50–55; Radics, [1885], 26–32).

9 Predvsem Dular, 2015, 17–32; Fagin Davis, 1999, 193–213; Golob, 2000, 177–192; Golob, 2001, 53–58; Južnič, 2006, 23–52; Južnič, 2008, 27–49; Preinfalk, 2005; Preinfalk, 2006; Reisp, 1989, 37–47.

Slika 1: Fotografija knjižnice Knežjega dvorca. Wilhelm Helfer, 1895
(z dovoljenjem Ministrstva za kulturo Republike Slovenije, INDOK center).

Medicina equorum, ki ga danes hrani The Beinecke Rare Books and Manuscripts Library Univerze Yale (Golob, 2010). Nekateri prispevki, ki so nastali na podlagi pregleda posameznih knjig iz slovenskih zbirk, predvsem iz NUK, ter podatkov iz dražbenih katalogov iz let 1982 in 1983, ponujajo vpogled v posamezne vsebinske, predvsem naravoslovne segmente knjižnice (na primer Južnič, 2006; Južnič, 2008). Že leta 1999 pa je Lisa Fagin Davis ob pregledu nekaterih rokopisov iz Auerspergove knjižnice, ki jih danes hrani Univerza Yale, opozorila, da je prav odsotnost najzgodnejših katalogov precejšnja ovira za nadaljnje podrobnejše raziskave in kontekstualizacije zbirke ter da jo je zaradi njene razdrobljenosti praktično nemogoče rekonstruirati (Fagin Davis, 1999, 195, 197). Katalogi in inventarji, ki nastajajo sočasno z razvojem knjižnic, so namreč primarni, dostikrat pa tudi edini dokumenti, ki ob odsotnosti (ali tudi prisotnosti) drugih sočasnih virov ne pričajo le o njihovem obsegu in vsebinski ureditvi v določenem obdobju, temveč posredno prinašajo tudi obilico informacij o njihovi vpetosti v sočasno intelektualno in znanstveno dogajanje (omejena ali širša dostopnost zbirke, možnost izposoje gradiva, vpliv posameznih del na sočasno lokalno literarno in znanstveno produkcijo) ter spremembah ali stalnicah v vsebinskih fokusih njenih lastnikov. Pričajo tudi o vrhuncih in zatoni, ki so, posebej v primeru zasebnih zbirk, pogosto neposredno odvisni od osebne zavzetosti in miselnih obzorij posameznega lastnika ali posamezne generacije zbirateljcev. Ne nazadnje pa so, posebej kadar omogočajo kontinuirano spremljanje razvoja posamezne zbirke v daljšem časovnem obdobju, osnovno orodje za njeno rekonstrukcijo ne glede na trenutno lokacijo.

Ker je danes Auerspergova knjižnica razpršena po vsem svetu, želimo na njene ohranjene kataloge, inventarje in druge popise kot primarne vire za nadaljnje raziskave ter kontekstualizacijo in rekonstrukcijo te najboljše in najsodobnejše zasebne zbirke na Kranjskem v 17. stoletju opozoriti tudi širšo strokovno oziroma znanstvenoraziskovalno javnost.

Ohranjeni katalogi in drugi popisi Auerspergove knjižnice

Bibliotheca Illustrissi. et Excellentissi. Dñi D. Wolfgangi Engelberti S. R. I. Comitis ab Auersperg Carnioliae Supremi Capitanei nec non DD. Deputatorum Præsidis

Hranilišče: Dunaj, AT–OeStA/HHStA SB FA Auersperg XXVII, 34g¹⁰

Datacija: pred 1655¹¹

Avtor: ni naveden/znan¹²

Dimenzije: 320 x 195 x 24 mm

Obseg: 131 neoštevilčenih listov (okoli 680 naslovov)

Vsebinska ureditev: Naslovnica [2r] in trinajst vsebinskih sklopov: Concionatores [6r], Controuersistæ [10r], Historici [12r], Humanistæ [22r], Iuristæ [29r], Mathematici [38r], Medici [43r], Philosophi [48r], Politici [54r], Spirituales et Scripturistæ [66r], Theologi [75r], Varia [83r], Claßis Iconum [91r].

Ureditev znotraj posameznih vsebinskih sklopov po abecednem vrstnem redu imen avtorjev (od A do Z): ime, priimek, naslov (brez kraja in leta nastanka). Na koncu vsakega sklopa je za črko Z še nekaj praznih strani, njihovo število se od sklopa do sklopa razlikuje.

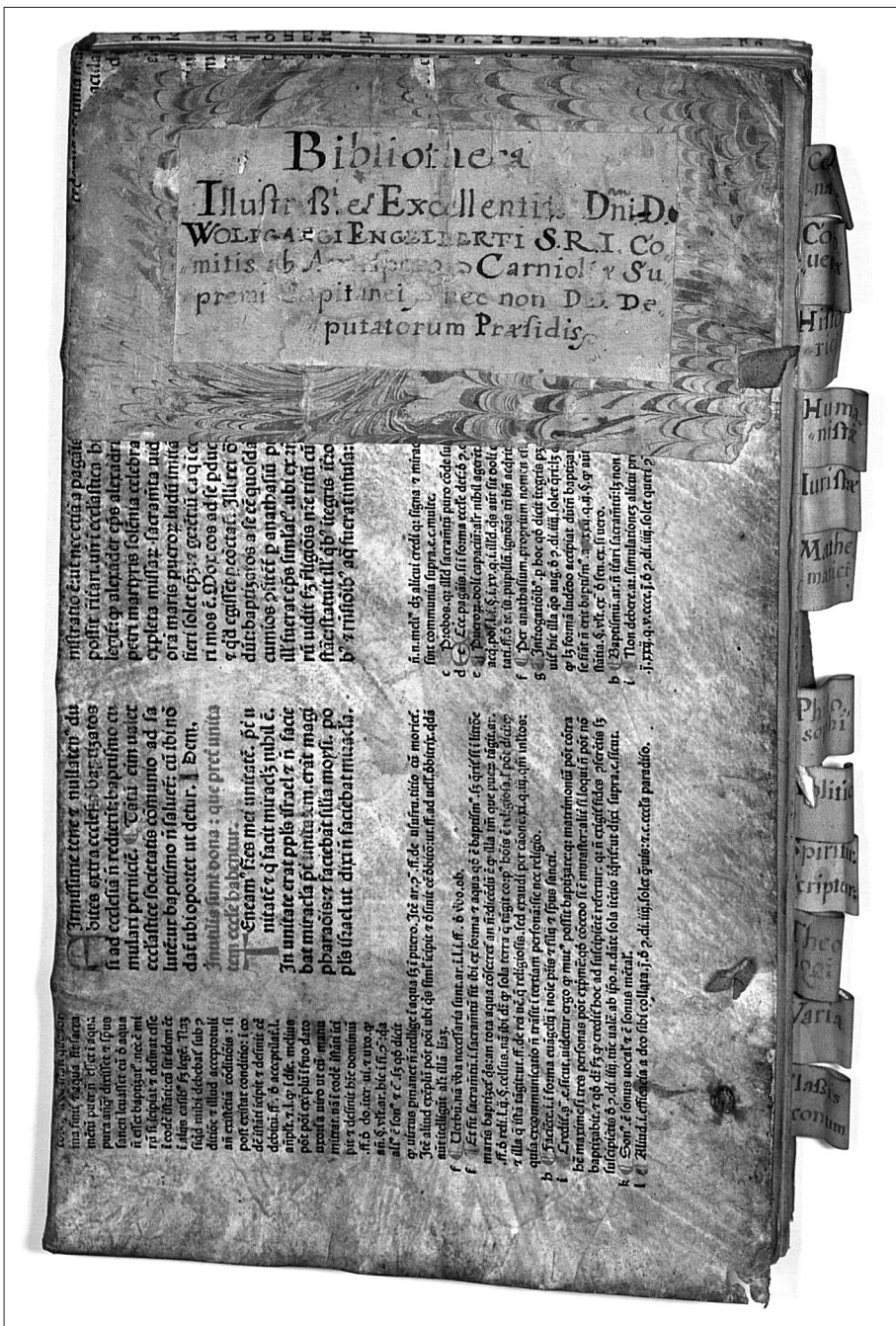
Posebnosti, kratek opis: Mehka pergamentna vezava s platnico iz fragmenta Gracijanovih Dekretov s komentarjem (Benetke: Nicolaus Jenson, 1474 f. [190r]).¹³ Zgornji del sprednje platnice prepleten s kosom marmoriranega papirja, čezenj pa nalepljena etiketa z naslovom. Obreza z rdečim pikčastim obrizgom. Na notranji strani sprednje platnice ekslibris »Fuerstlich Auerspergsche Fideicomisbibliothek zu Laybach«. Na sprednji obrezi označki (signacula) s skrajšanimi naslovi posameznih vsebinskih sklopov. Ostanke štirih zapiral iz usnjenih trakov (ohranjen le en trak). Papir brez vodnih znakov. Dobro ohranjen.

10 Po inventarizaciji bodo vsem katalogom najbrž dodeljene nove signature.

11 Katalog je zagotovo nastal pred letom 1655. Po letu 1638 je Wolf Engelbert postal »Amts Präsident«, leta 1646 pa je od cesarja Ferdinanda III. dobil naziv »Lands Verwalter« (Valvasor, 1689, 71, 88). Glede na naziv, ki je uporabljen v naslovu, bi lahko katalog datirali med 1638 in 1646 oziroma pred 1646.

12 Glede na pisavo bi katalog lahko s velikim pridržkom pripisali tudi Janezu Ludviku Schönlebnu.

13 Identifikacija je bila opravljena na podlagi primerjave z digitalno kopijo izdaje na papirju, ki jo hrani Bavarska državna knjižnica. Gl. Gratianus.

Slika 2: Sprednja platnica kataloga (foto Luka Ručigaj, z dovoljenjem ÖStA, Haus-, Hof- und Staatsarchiv).

Catalogus Bibliothecæ Illustrissimi et Excellentissimi Domini, Dñi Wolfgangi Engelberti S. R. I. Comitis ab Auersperg et Gottschee, Dñi in Schön- et Seisenberg, Inclyti Carniola Ducatus, et Marchia Slavica Supremi ac Hæreditarii Mareschalli, et Camerarii, S. Cæs: Mai: Consilarii Intimi, Provincia Capitanei Supremi, et Deputatorum Præsidis etc: In Classes IX. divisus Anno M. DC. LV.

Hranilišče: Dunaj, AT–OeStA/HHStA SB FA Auersperg XXVII, 34f

Datacija: 1655

Avtor: Janez Ludvik Schönleben

Dimenzije: 300 x 190 x 30–40 mm¹⁴

Obseg: 201 oštevilčena stran (okoli 2310 naslovov)¹⁵

Vsebinska ureditev: Katalog z devetimi vsebinskimi sklopi (I.) ter kazala avtorjev (II.), naslovov (III.) in privezkov (IV.):

I. Naslovnica (neoštevilčena); Bibliothecæ Canones (neoštevilčena); Syllabus Catalogorum Bibliothecæ (neoštevilčena); Syllabus Classium Bibliothecæ In Catalogo Primo (neoštevilčena): Classis I. Libri Theologici (p. 1), Classis II. Libri Juris Sacri et Prophani (p. 27), Classis III. Libri Ethico Politici (p. 48), Classis IV. Libri Historici (p. 87), Classis V. Libri Philosophici (p. 112), Classis VI. Libri Medici (p. 121), Classis VII. Libri Mathematici (p. 130), Classis VIII. Libri Humaniores (p. 137), Classis IX. Libri Philologici (p. 146);

II. Catalogus Universalis Omnium Authorum Bibliothecæ (p. 155);

III. Catalogus Titulorum peculiarium et materiarum (p. 178);

IV. Catalogus Librorum cæteris adiunctorum (p. 192).

Katalog je urejen po abecednem vrstnem redu imen avtorjev (od A do Z): ime, priimek, naslov, format, vezava (material in barva prevleke platnice), kraj in leto nastanka. V kazalih so napotila na glavni katalog.

Posebnosti, kratek opis: Nebarvan pergament prek kartonaste opore. Na sredini sprednje platnice je s črno barvo vtisnjen grb Wolfa Engelberta grofa Auersperga (1610–1673). Vezice so potrgane, platnice pa v celoti ločene od knjižnega bloka. Zlata obreza. Na notranji strani sprednje platnice je ekslibris: »Fuerstlich Auerspergsche Fideicomisbibliothek zu Laybach« ter različni kasnejši pripisi. Na sprednji obrezi so ostanki označkov. Papir z vodnim znakom zmaja.¹⁶ Knjižni blok dobro ohranjen.

Monika Deželak Trojar je med popisi zapuščine kneza Ferdinanda Auersperga odkrila Schönlebnov lastnoročni zapis, ki priča, da je 2296 knjig v devet vsebinskih

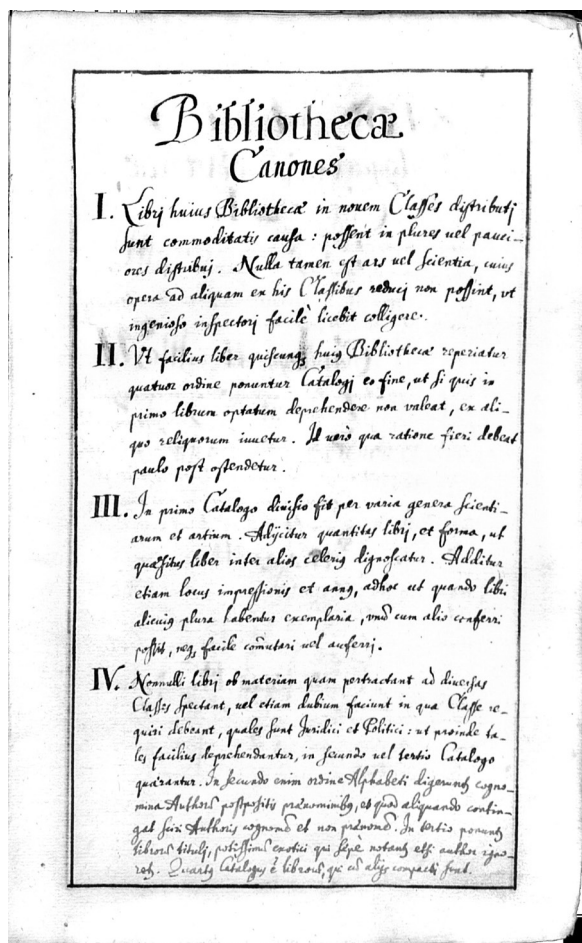
14 Platnice so močno upognjene, zato jih je težko natančneje izmeriti.

15 Zbirka se je močno povečala tudi zaradi vključitve knjig Janeza Vajkarda v knjižnico in v katalog, kar dokazujejo ekslibrisi obeh bratov, vpisani v iste knjige (Ručigaj, doktorska disertacija [v pripravi]).

16 *Vodni znak 11–11*, ARS, Ljubljana, SI AS 1935 Zbirka vodnih znakov, 16. st.–20. st. Trenutno še ni identificiran.

sklopov razdelil najpozneje 20. novembra 1657.¹⁷ To potrjujejo tudi letnice izida knjig, navedenih v katalogu. Najkasnejše izdaje, ki jih je v katalog vpisal Schönleben, so iz leta 1657.¹⁸ Kljub nastanku novega kataloga leta 1668 je bil katalog v uporabi vsaj še leta 1676.

Na zadnjem listu knjižnega bloka so z grafitom zabeleženi tudi podatki o izposoji nekaterih knjig. Neznani bralec si je med drugim 29. aprila 1671 izposodil »Aldrovandi De Quadruped[ibus] Bisculo[rum] ...«. ¹⁹ Knjigo je, sodeč po zaznamku, tudi vrnil.

Slika 3: *Bibliothecæ canones*: opis ureditve oziroma organiziranosti kataloga
(foto Luka Ručigaj, z dovoljenjem ÖStA, Haus-, Hof- und Staatsarchiv).

17 Gl. Deželak Trojar, 2017, 135–139.

18 Schönleben je vpisal tudi knjige, ki so izšle leta 1656 (*Catalogus Bibliothecæ*, 77) in 1657 (*Catalogus Bibliothecæ*, 82). Dva naslova sta bila zapisana naknadno in z drugo roko, izšla sta leta 1668 (*Catalogus Bibliothecæ*, 2–3).

19 Gre za Aldrovandijevo *Quadrupedum omnium bisulcorum historia*, ki je izšla v Bologni leta 1621.

Slika 4: Vodni znak: zmaj ali Lindwurm (skica Luka Ručigaj).

Catalogus, Sive Repertorium omnium Librorum Bibliothecæ. Illustrissimi et Excellentissimi Domini Domini Wolfgangi Engelberti S:R:I: Comitis ab Auersperg et Gottschee, Domini in Schön: et Seisenberg, Inclyti Carniolæ Ducatus et Marchiæ Slauicæ, Supremi ac hereditarii Marcschalli et Camerarii Sacr: Cas: Mis: actualis Camerariiet Consiliary Intimi Prouintiae Capitaneisupremi, et continui Deputantium Præsidis etc. In Classes Decem et octo diuisus A:R:D:G:E:S:E:D:D:C:S:P: Anno Domini 1668.

Hranilišče: Dunaj, AT–OeStA/HHStA SB FA Auersperg XXVII, 34 b, b, d, e, h

Datacija: 1668

Avtor: A:R:D:G:E:N:E:D:D:C:S:P:

Dimenzije: Tomus Primus (295 x 200 x 60 mm), Tomus Secundus (295 x 200 x 39 mm), Tomus Tertius (295 x 200 x 37 mm), Tomus Quartus (295 x 200 x 38 mm), Tomus Quintus (295 x 200 x 37 mm)

Obseg: Tomus Primus (340 neoštevilčenih listov, okoli 500 naslovov), Tomus Secundus (209 neoštevilčenih listov, okoli 1230 naslovov), Tomus Tertius (161 neoštevilčenih listov, okoli 830 naslovov), Tomus Quartus (186 neoštevilčenih listov, okoli 340 naslovov), Tomus Quintus (179 neoštevilčenih listov, okoli 410 naslovov). Skupaj okoli 3310 naslovov.

Vsebinska ureditev:

Tomus Primus: Naslovnica [6r], Distributio Generalis [6v–8v], Classis Prima sive Theologiæ [14r];

Tomus Secundus: Classis Secunda p. [4r],²⁰ Classis Tertia Sive Classis Politica. [90r];

Tomus Tertius: Classis Quarta. Sive Classis Historiarum Sacrarum aut Spiritualium. [5r], Classis Quinta. Sive Classis Prophanarum aut Mundanrum Historiarum [59r];

Tomus Quartus: Classis Sexta. Sive Classis Medica. [5r], Classis Septima. Vel Mathematica. [55r], Classis Octava. Sive Philosophia [101r], Classis Nona. Sive Humanisticae [133r], Classis Decima. Sive Poeta p. [165r];

Tomus Quintus: Classis Undecima Sive Philologi p: [4r], Classis Duodecima Sive Architecti [58r], Classis Decima Tertia. Sive Oeconomica [70r], Classis Decima Quarta. [80r], Classis Decima Quinta Sive libri Musici [90r], Classis Decima Sexta. Sive Romancini. [118r], Classis Decima Septima aut Cavalleria [152r], Classis Decima Octava [168r].²¹

Naslovnica je samo v prvi knjigi, zaporedne oznake posameznih zvezkov so izključno na hrbtu knjig. Vsi sklopi se začnejo na recto straneh, razen *Distributio Generalis*, ki se začne na verso strani. V prvem delu posameznega sklopa so knjige urejene po abecednem vrstnem redu imen avtorjev (od A do Z) in formatu (folio, quarto, octavo, duodecimo, redko pa še octodecimo), pri posamezni enoti pa so navedeni: ime in priimek avtorja, naslov, format, vezava (material in barva prevleke platnice), kraj in leto nastanka. Na koncu vsakega sklopa je za črko Z še nekaj praznih strani, njihovo število se od sklopa do sklopa razlikuje. Kazala, ki sledijo posameznim sklopom, so urejena po abecednem vrstnem redu priimkov avtorjev in vsebujejo naslednje podatke: priimek, format, ime (brez naslova, kraja ali leta izdaje). V zadnjem sklopu (*Icones*) so v zvezke zvezane grafike tudi oštevilčene.²²

Posebnosti, kratek opis: Nebarvan pergament prek kartonaste opore z zlato borduro, sredi katere je na sprednji platnici vtisnjen grb grofa Wolfa Engelberta Auersperga (1610–1673), na zadnji pa ornamentalen okras. Zlata obreza. Na notranji strani sprednje platnice ekslibris: »Fuerstlich Auerspergsche Fideicomisbibliothek zu Laybach«. Na sprednji obrezi označki s skrajšanimi naslovi posameznih sklopov. Ostanke štirih zapiral iz zelenih svilenih trakov. Papir z vodnimi znaki: divji mož,²³

---

20 *Juristae*. Poimenovanje se pojavi šele znotraj sklopa.

21 *Icones uel Sculptores*. Poimenovanje se pojavi šele znotraj sklopa.

22 Zbirka grafik bo popisana in podrobneje obravnavana v okviru Vienna Center for the History of Collecting, <https://vchc.univie.ac.at/#/de/db> [15. 11. 2018].

23 Papir prihaja iz papirnega mlina Lengenfelden pri Salzburgu. Wolf Engelbert ga je najbrž kupil pri knjigovezu Georgu Sixtu Schafferju, v računih pa je naveden kot »wiltr man bapür«. Za isti papir so v računih v različnih letih navedeni različni izrazi (wild/wilt). Wolf Engelbert je sicer Georgu Sixtu Schafferju za vezavo različnih knjig ter nakup papirja in drugih pripomočkov letno v povprečju plačeval okoli 200 goldinarjev. Prim. iskalno geslo »savage«, v: *Bernstein. The Memory of Paper*, http://www.memoryofpaper.eu/BernsteinPortal/appl_start_disp# [15. 11. 2018]; *Fürstlicher Hofstaat, Rechnungen (1668)*, HHStA, Dunaj, AT–OeStA/HHStA SB Auersperg I–A–1–27–2; Dular, 2017, 61–62.

monogram PM, grb s kolesom in jezdecem ter inicialama (?) HL.²⁴ Presledki med vrsticami z grafitom začrtanega zrcala znašajo natanko 1 centimeter. Prvi, tretji, četrti in peti zvezek so dobro ohranjeni, pri drugem zvezku pa so platnice popolnoma ločene od knjižnega bloka.

Prazne strani v vseh sklopih v tem, prvenstveno reprezentativnem katalogu nakazujejo, da je bil namenjen tudi nadaljnjemu dopolnjevanju. Glede na enotnost vpisov je glavnina kataloga nastala do leta 1668, vendar je bilo manjše število knjig vpisanih tudi po tem letu. Najmlajša vpisana knjiga je izšla leta 1671. Podatki so mestoma popravljeni s črnilom in grafitom.

Zanimiv je tudi vpis z 18. maja 1682 v sklopu *Politici M.* Franc Karl knez Auersperg (1660–1713) je knezu Heinrichu Franzu Mansfeldu (1640/41–1715)²⁵ posodil rokopise, ki so v katalogu označeni s črkami L., M., O., Q. in R. ter jih je napisal Janez Vajkard.²⁶ Ti so mu najbrž pomagali pri njegovi službi na španskem dvoru.

<i>J</i>	<i>Politici m</i>	<i>foli.</i>	<i>Form.</i>	<i>Loc.</i>	<i>J</i>	<i>Politici m</i>	<i>foli.</i>	<i>Form.</i>	<i>Loc.</i>
	Joannis Weicardi Principis ab Auersperg manu scripta ab anno 1692.	folio	perg. alb.	M. Script. 1692.		Joann Jacobus von Wallbau sen. Kriegs Rint. Su. Offiz.	folio	perg. alb.	Frankf.
	Item ab H. 1692.	folio	perg. alb.	M. Script. 1692.		Joannis Jacobi Chiffelii Pandiclar. Hispaniar. Cur. Cos. pensat. Francorum obier. tiones Editio Altera.	folio	perg. alb.	Antu.
	Item ab H. 1692.	folio	perg. alb.	M. Script. 1692.		Joannis Marguerit el Gouvernador Christiano Opus Idem.	folio	perg. alb.	Alta.
	Item ab H. 1693.	folio	perg. alb.	M. Script. 1693.		Paola Symbola Imperatorum et Regum.	folio	perg. alb.	Frankf.
	Item ab H. 1695.	folio	perg. alb.	M. Script. 1695.		* Joannis Baptista Nani Capitane veneti Relatione della sua Ambasciata al Re di Spagna.	folio	perg. alb.	M. Sc.
	Joannis Veergeri Schuler Sandlungen in Buergerli. Ben. sat. son. Practica.	folio	cor. alb.	Frankf. 1591.		Joannis Baptista Nani Symbola Magnatum.	folio	perg. alb.	Vene.
	Josephi Maria Marauilla seu Processus Civis Politicus de multiformi hominis statu.	folio	perg. alb.	Venetis 1688.		Joannis Gusti Würlmanni Atlas Scaetrum orbis Editio secundum folio	perg. alb.	Alta.	
	Joannis Jacobi Chiffelii opera Politica Historica seu vnde. dea Hispanica Legatione ad Francorum oblationes.	folio	perg. alb.	Antu. 1650.		* Joannis Baptista Nani Felicitati de Germania curia totius	folio	perg. alb.	
	Joannis Philippi Cuperstein. su Mactes Palatinus der Cerecubibon. Brullezion de anno 1685.	folio	perg. alb.	1685.					

Slika 5: Janez Vajkard Auersperg, *Manuscripta* (foto Luka Ručigaj, z dovoljenjem ÖStA, Haus-, Hof- und Staatsarchiv).

24 Podoben vodni znak ima tudi papir v Schönlebnovi *Palma Virginea* (Salisburgi: typis Melchioris Haan, 1671), ki jo hrani Narodni muzej Slovenije (signatura K 8581).

25 Podatki po: Vötsch.

26 Katalog iz leta 1655 navaja trinajst rokopisov Janeza Vajkarda, katalog iz leta 1668 pa petnajst. V inventarju iz leta 1707 je kot manjkajočih navedenih šest njegovih rokopisov, šest (pod črkami P., S., T., V., X. in Y.) pa jih danes hrani HHStA.

V	Politici'm	foli.	form.	loc.
	Einige Bücher politisch. N. O. R. K. d. d. d. d. Kupfer (1707) (Dunaj) Weichardi d. d. d. d. auspit sein d. d. d. d. Dunaj d. d. d. d. auspit sein d. d. d. d. ad legend. d. d. d. d. feld die 18. May 1707			

Slika 6: Zabeležka o izposoji rokopisov Heinrichu Franzu Mansfeldu (foto Luka Ručigaj, z dovoljenjem ÖStA, Haus-, Hof- und Staatsarchiv).

Verlassenschaftsinventar über den Nachlass des Ferdinand Fürsten Auersperg

Hranilišče: Dunaj, AT-OeStA/HHStA SB Auersperg I-A-2-8-8 in AT-OeStA/HHStA SB Auersperg II-Ohne Signatur (4)²⁷

Datacija: 1707

Avtor: ni naveden/znan²⁸

Dimenzije: 250 x 335 x 29 mm

Obseg: 192 neoštevilčenih strani: 72 neoštevilčenih strani inventarja (1r-9r, 68v-96v) in 120 neoštevilčenih strani knjižnega kataloga (9v-68v). Popis knjižnice naj bi vseboval 3852 naslovov.²⁹

27 Opis je narejen po zapiskih iz let 2013 ter 2014 in na podlagi fotografij inventarja ter vodnih znakov Luke Ručigaja.

28 Obstoječi prepis inventarja je bil narejen za glavno deželno pisarno na Kranjskem. Podpisali so ga Johann Rudolph Coraduzzi in Johann Berthold von Höffern, komisarja kranjskega ograjnega sodišča, in Martin Smreker, pisar ograjnega sodišča.

29 Na str. 9r je zabeleženo: »Es befinden sich in den vorhie aufgerichteten Inventario von geistlich=Historisch=Pollitisch auch mehr anderen unterschiedlichen Actorn in klein, und grossen Büchern, in allen, und jeden summariter mit 3852 Stuckh Inventierter, bey heutig gehaltener Revidierungs Commission aber, seind alle in der fürstlichen Bibliothec vorhandenen groß, und kleinen Bücher noch denen in der Bibliothec gefundenen 5 Catallogen genau durchgesucht [...]«. Število navedenih knjig (3852) se sklada z beležko v izvornem inventarju Janeza Vajkarda, ki ga je Luka Ručigaj odkril aprila 2018. Prim. *Inventar des Nachlasses nach Johann Weichard Fürst Auersperg (1677-1679)*.

Vsebinska ureditev:

Revidierungs Inventarium (začetek) [1r];

Abhang in deren Büchern [9r];

Catalogi Librorum Tomus Primus [9v]: Classis Primae, Siue Theologicae [9v];

Catalogus Librorum Tomus Secundus [15r]: Classis II. Libri Iuris Sacri et Prophanii [15r], Classis Tertia Siue Classis Politica [16v];

Catalogus Librorum Tomus Tertius [27v]: Classis Quarta, Siue Classis Historiarum Sacrum aut Spiritualium [27v], Classis Quinta Siue Classis Prophanorum (sic!) aut Mundanarum historiarum [28r];

Catalogus Librorum Tomus Quartus [36r]: Classis Sexta Siue Classis Medica [36r], Classis Septima vel Mathematici [36v], Classis Octava Siue Phylosophia [37v], Classis Nona Siue Humanista [38r], Classis Decima Poeta [39v];

Catalogij Librorum Tomus Quintus [40r]: Classis 11ma Siue Philologij [40r], Classis Duodecima Siue Architecti [41r], Classis Decima Tertia Siue Aeconomi [42r], Classis Decima Quarta Venatorij [42v], Classis decima Quinta Siue Libris Musicis [42v], Classis Decima Sexta Siue Romanici [42v], Classis Decima Septima aut Caualleria [44r], Classis Decima Octava Icones [44v];

Folgen die jenigen Bücher so vorhie in denen Catalogis nicht specifiert [46r];

Revidierungs Inventarium (nadaljevanje) [68v].

Enako kot v katalogu iz leta 1668 je popis knjig v inventarju iz leta 1707 razdeljen v pet zvezkov in 18 vsebinskih sklopov. Knjige so znotraj posameznih vsebinskih sklopov večinoma urejene po velikosti formatov, znotraj teh pa po abecednem vrstnem redu imen avtorjev ali naslovov (na primer Biblia, Cathecismus).³⁰ Teološke knjige iz prvega sklopa so razvrščene še na več manjših vsebinskih podsklopov. Pri posamezni enoti so navedeni ime in priimek avtorja, naslov, format, značilnosti vezave ter kraj in leto nastanka. Od kataloga iz leta 1668 ter obeh kasnejših se razlikuje predvsem po precej obsežnem popisu t. i. neurejenega dela knjižnice na straneh 46r–68v: *Folgen die jenigen Bücher so vorhie in denen Catalogis nicht specifiert*.

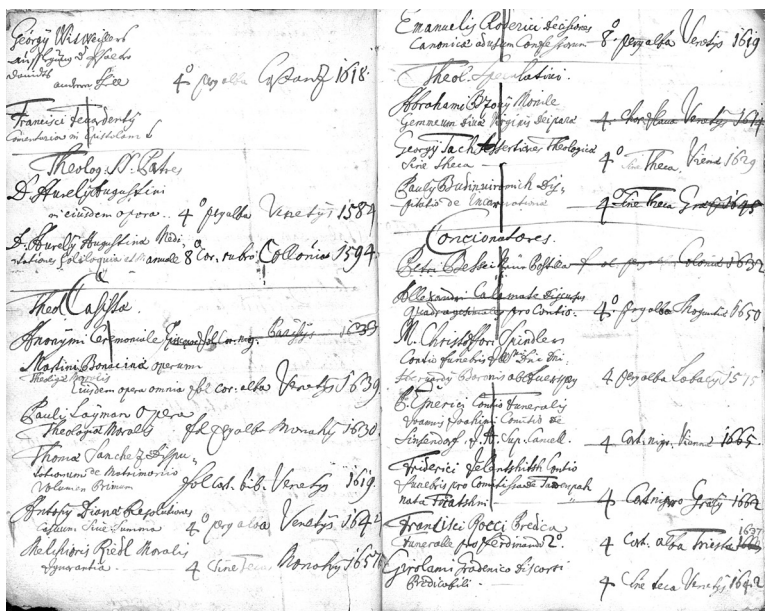
Posebnosti, kratek opis: Mehka vezava s platnicami iz vzorčenega papirja, brez spojnih listov. Papir z vodnimi znaki: grb s tremi vodoravnimi polji, nad katerim je dvoglavi orel s krono in mečem (100 x 70 mm); dve težko berljivi iniciali (19 x 45 mm). Najmlajši od vpisanih rokopisov v inventarju je iz leta 1696 (str. 62v), med najmlajšimi tiski pa je knjiga iz leta 1685 (str. 62r).

Celoten zapuščinski inventar je sestavljen iz lepopisnega (vezanega) inventarja s popisom knjig ter dveh delovnih (nevezanih) različic inventarja in seznama izposojenih knjig z naslovom: *Inventarium der fürstl. Bibliothek zu Laibach u. Verzeichnis der*

30 To načelo ureditve ni nujno dosledno, na primer pri *Libri orationum Sive Praecationum* (str. 12v–15r). Prav tako abecedni vrstni red ni upoštevan v zadnjem sklopu (str. 46r–68v).

entlehnten Bücher.³¹ Prva izmed delovnih različic, ki ji je dodan seznam izposojenih knjig, obsega 5 nevezanih svežnjev iz poljubno sestavljenih leg (230 x 210 x 30 mm), in sicer 77 neoštevilčenih listov (vodni znak: nadangel Mihael z inicialama CB). Na koncu petega sveznja je na nefoliiranem listu Schönlebnov lastnoročni zapis z 20. novembra 1657, iz katerega je mogoče razbrati zgoraj omenjeno razdelitev knjig v devet vsebinskih sklopov.³² V petem svežnju je pod zaporedno številko 100 na primer navedeno tudi delo ljubljanskih jezuitov *Labacensii Gymnasii Antithesis S. I. ex Lutheranae hereseos, Graecii 1640* (Ms 92), ki ga je pred kratkim v nepopisanem delu družinskega arhiva Auerspergov odkril Luka Ručigaj.³³ Druga delovna različica inventarja sestoji iz enega nevezanega sveznja (327 x 208 x 15 mm) in obsega 78 neoštevilčenih listov (upoštevani so tudi prazni listi).

Med zanimivejšimi vpisi v lepopsnem vezanem inventarju so: pogrebni govor ljubljanskega škofa Scarlichija ob smrti cesarja Ferdinanda II., ki je bil natisnjen v Gradcu leta 1637 (str. 11r), rokopisni kranjski deželni ograjni red iz leta 1536 (*N. Einer Löblichen Landtschafft dess Fürstenthumbs Crain widerumb von Neüen Verbesserte Landt Schranken Ordnung 1536*, str. 16v) in Lutrov prevod Biblije v nemščino iz leta 1565 (*D. Martini Lutheri Teusche Biblia, Francof. 1565*), ki je bil v neurejenem delu knjižnice (str. 53r).

Slika 7: Notranjost druge delovne različice iz leta 1707 (foto Luka Ručigaj, z dovoljenjem ÖStA, Haus-, Hof- und Staatsarchiv).

31 Del AT-OeStA/HHStA SB Auersperg II–Ohne Signatur (4).
32 Gl. tudi Deželak Trojar, 2017, 135–139.
33 Brez signature, del HHStA, Familienarchiv Auersperg, Ms 92.

Laibach – Fürstenhof: Inventare (Corpora, wie Schriften, Bücher und Mobilien)

Hranilišče: Dunaj, AT–OeStA/HHStA SB Auersperg VII–A–14–4–1 in kopija v Knjižnici Narodnega muzeja Slovenije

Datacija: 1762³⁴

Avtor: Vogel Ferdinand Polz³⁵

Obseg: 764 paginiranih strani inventarja, od tega 415 strani popisa knjig (str. 2–416). Katalog naj bi vseboval okoli 3320 naslovov.³⁶

Vsebinska ureditev:

Inventarium (naslovnica) [1]

Catalogus Sive Repertorium omnium Librorum Bibliothecae [2]: Prima Classis Theologica [5], Classis Secunda Quae tam Sacri, quam prophani juris libros continet [68], Classis IIItia (sic!) Sive Classis politica [126], Classis Quarta Sive Classis Historiarum Sacrarum aut Spiritualium [219], Classis Quinta Sive Classis Prophanarum aut mundanarum Historiarum [237], Classis Sexta Sive Classis Medica [312], Classis Septima Sive Mathematica [324], Classis octava Sive Classis Philosophica [336], Classis Nona Sive Humanistae [347], Classis Decima Sive Poetae [358], Classis Undecima Sive Philologi [367], Classis Duodecima Sive Architectici [386], Classis Decima Tertia Sive Aeconomici [393], Classis Decima Quarta Venatorii Solum in hac Classe reperiuntur tractatus [396], Classis Decima Quinta Sive Libri Musici [398], Classis Decima Sexta Sive Romancini [400], Classis Decima Septima aut Cavalleria [408], Classis Decima Octava [...] Icones variarum historiarum [410],

Inventarium (nadaljevanje) [417].

Vsak vsebinski sklop uvaja naslovnica (na recto ali verso strani), na kateri sta naslov in kratka vsebinska opredelitev knjig v sklopu. Knjige v posameznih vsebinskih sklopih so večinoma urejene po velikosti formatov, znotraj teh pa si sledijo po abecednem vrstnem redu imen avtorjev. Posebnost je prvi sklop (*Theologica*), v katerem se vsaka od vsebinskih podskupin začenja s posebno naslovnico, znotraj podskupine pa so knjige urejene še po formatu in abecednem vrstnem redu imen avtorjev. Knjige, z izjemo zadnjega, 18. sklopa (*Icones*), niso oštevilčene. Inventar ohranja enakih pet kategorij opisa posamezne enote kot katalog iz leta 1668 in inventar iz leta 1707 (ime in priimek avtorja, naslov, format, značilnosti vezave, kraj in leto izdaje).

Posebnosti, kratek opis: Mehka papirna vezava (moder papir z rdečim packastim obrizgom) z raztrganinami na platnicah in hrbtu. Na sprednji platnici je papirnata

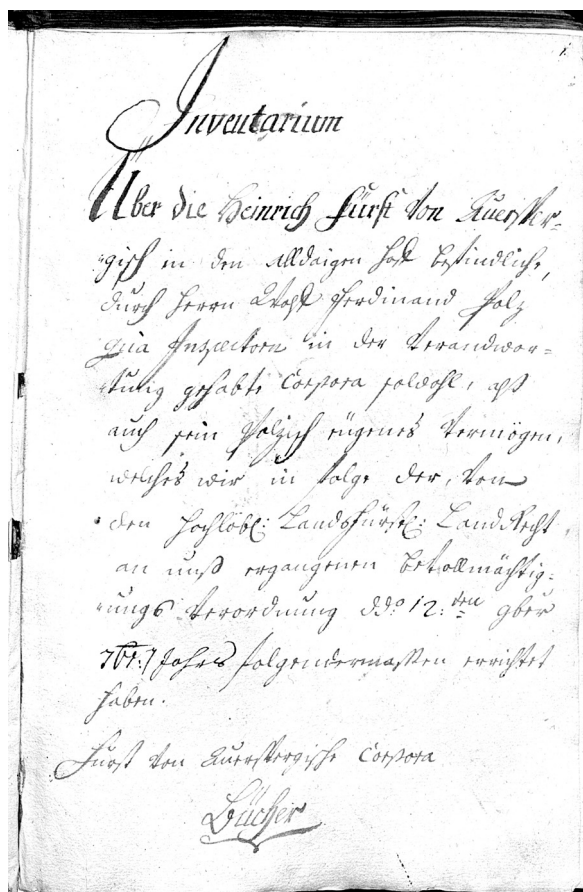
34 Opis je narejen na podlagi kopije iz Knjižnice Narodnega muzeja Slovenije, fotografij inventarja in prerinov vodnih znamenj Luke Ručigaja. Gl. tudi Žargi, 2002, 286–291.

35 Podatek po Žargi, 2002, 286.

36 Izračun je narejen po Žargijevih navedbah števila knjig v posameznih vsebinskih sklopih (Žargi, 2002, 287–291).

etiketa z osnovnimi podatki o vsebini inventarja in letnico. Papir z vodnimi znaki: Anton Nikl: Jelen in NA,³⁷ Divji mož.³⁸

Tudi v tem inventarju se pojavi že omenjeni nemški prevod Lutrove *Biblije* iz leta 1565, vendar ne več med nerazvrščenimi knjigami, ampak že v prvem, teološkem sklopu, in sicer v prvem podsklopu z naslovom *Theologiae Textus Sacer*. Uvrščen je k Biblijam v ljudskih jezikih, med katerimi je tudi Dalmatinova, ki je zabeležena kot *Biblia Sacra Sclavonica Georgii Seu Juria Dalmatina* (str. 8 in 9). Od zgodnjih ljubljanskih tiskov je med knjigami s področja posvetne zgodovine (str. 278) tudi *Herbardi ab Auersperg proelare (sic!) gesta* (1575).

Slika 8: Naslovnica inventarja (foto Luka Ručigaj, z dovoljenjem ÖStA, Haus-, Hof- und Staatsarchiv).

37 Primeri v: ARS, Ljubljana, SI AS 1935 Zbirka vodnih znakov, 16. st.–20. st., 11–63, 11–65.

38 Prav tam, 11–31.

Catalogus sive repertorium omnium librorum Bibliotheca Illustrissimi et Excellentissimi Domini Domini Wolffgangi Engelberti S.R. I Comitis de Auersperg et Gottsche, Domini in Schön: et Seisenberg, Inclyti Carnioliae Ducatus, et Marchiae Sclavicae, Supremi ac haereditary Mareschalli et Camerary Sacr. Caes. Mis. Actualis Cammerary et Consiliary Intimi Provinciae Capitanei supremi, et continui Deputatorum Praesidis etc. In Clases Decem et octo divisus. Anno Domini 1668

Hranilišče: AT–OeStA/HHStA SB FA Auersperg XXVII, 33³⁹

Datacija: 1762 (prepis kataloga iz 1668)

Avtor: ni naveden/znan.

Dimenzije: 233 x 336 x 26 mm

Obseg: 72 neoštevilčenih listov (144 strani). Katalog vsebuje 3275 večinoma s svinčnikom oštevilčenih naslovov. Dejansko je bilo knjig več, saj sistem številčenja ni enoten: pri nekaterih knjigah so oštevilčeni vsi zvezki ali posamezni deli knjige, nekatere knjige pa so iz številčenja izpadle.⁴⁰

Vsebinska ureditev: Naslovnica [1r], Classis Prima Sive Theologiae [3r], Classis Secunda que (sic!) tam Sacri quam Prophanus Juris libros continet [15r], Classis III^{ta} Sive Classis Politica [27v], Classis 4ta Sive Classis hystoriarum (sic!) Sacrarum aut Spiritualium [42r], Classis Quinta Sive Classis Prophanarum aut Mundarum (sic!) Historiarum [45r], Classis Sexta Sive Classis Medica [56v], Classis Septima Sive Classis Mathematica [58r], Classis Octava Sive Classis Philosophica [59v], Classis Nonna (sic!) Sive Humanistae [61v], Classis Decima Sive Poëte (sic!) [63r], Classis undecima Sive Phylologi [64v], Classis Duodecima Sive Archithectici [67r], Classis Decima Tertia Sive Aeconomici [68r], Classis Decima Quarta Venatorij [68v], Classis Decima Quinta Sive Libri Musici [68v], Classis Decima Sexta Rommancini (sic!) [69r], Classis Decima Septima Aut Cavalleria [70r], Classis Decima Octava /.../ Icones Variarum Historiarum [70v].

Enako kot v treh predhodnih popisih knjižnice so knjige razdeljene v 18 vsebinskih sklopov. Prav tako kot v katalogu iz leta 1668 in inventarju iz leta 1762 je tudi tukaj vsakemu naslovu posameznega vsebinskega sklopa dodana kratka vsebinska opredelitev, ne uvaja pa ga posebna naslovnica. S predhodnimi tremi popisi se ujema tudi ureditev po formatih in abecednem vrstnem redu imen avtorjev. Do strani 34r (tj. do sredine tretjega vsebinskega sklopa) je v zgornjem levem (na verso strani) in desnem robu (na recto strani) s črnilom na vsaki strani zapisana zaporedna številka pripadajočega vsebinskega sklopa.

Posebnosti, kratek opis: Polusnjena vezava s svetlorjavim usnjem in vzorčenim papirjem prek kartonaste opore. Poškodovan hrbet. Dva prazna lista na začetku in

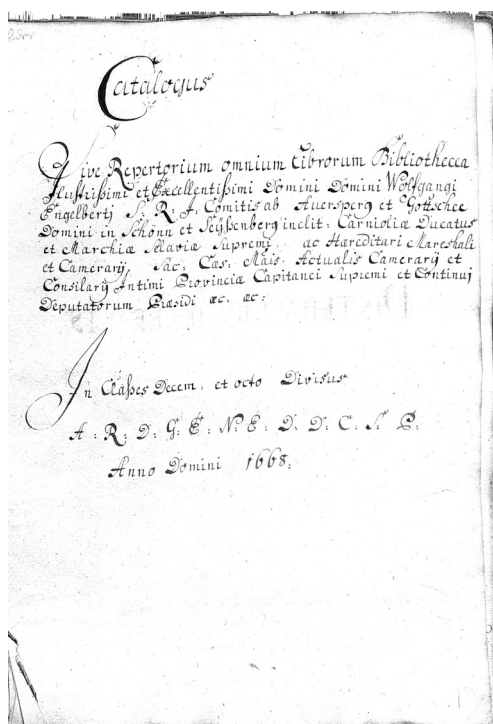
39 Popis je narejen na podlagi digitalne kopije kataloga iz leta 2013 in fotografij Luke Ručigaja.

40 Na strani 59v je na primer za zaporedno številko 2604 navedenih 73 koledarjev, ki pa v številčenju niso upoštevani.

koncu knjižnega bloka. Papir z enakimi vodnimi znaki kot v inventarju iz leta 1762: Anton Nikl, Jelen in NA, Divji mož.

Katalog je napisan precej bolj strnjeno in manj pregledno od predhodnih treh (1668, 1707, 1762). Primerjava s katalogom iz leta 1668 kaže na izrazito medsebojno ujemanje: dobesedno enaki so podrobnejši opisi v uvodu posameznih vsebinskih sklopov, ujemata se tudi ureditvi po formatu. V tem pogledu se ujemata tudi pričujoči katalog in popis knjig, ki se je ohranil med inventarjem iz leta 1762. Do odstopanj prihaja v desetem vsebinskem sklopu: *Poëte*. Neznani avtor kataloga iz leta 1668 je izrazil namero, da se v ta sklop, ki je bil takrat še prazen, pozneje umestijo knjige iz drugih sklopov.⁴¹ Vsebina tega sklopa v obeh popisih iz leta 1762 kaže, da je bila ta namera očitno udejanjena po letu 1707⁴² in pred letom 1762.

Slika 9: Naslovnica kataloga (foto Luka Ručigaj, z dovoljenjem ÖStA, Haus-, Hof- und Staatsarchiv).

- 41 *Catalogus 1668*, Tomus Quartus: Classis Decima. Sive Poetae: »Ad hanc Classem Omnes Tractaus Poëtici cuiuscunque Naturae aut lingua illi sint relati.« Zanimivo je, da sta avtorja obeh popisov knjižnice iz leta 1762 to namero, čeprav je že bila uresničena, slepo pripisala kot vsebinski očrt desetega sklopa.
- 42 Deseti sklop je v popisu knjižnice v inventarju iz leta 1707 (str. 39v) samo napovedan, a je ostal prazen.

*Catalogue of valuable printed books and atlases of the fifteenth to the seventeenth century formed in the seventeenth century by a Continental nobleman and now the Property of Senhor German Mailhos and Senhora Johana Auersperg de Mailhos from Uruguay*⁴³

Izdajatelj: Sotheby Parke Bernet & Co.

Datacija: junij 1982

Dimenzije: 250 x 180 x 11 mm

Obseg: 104 oštevilčenih strani z ilustracijami in 24 neoštevilčenih listov s fotografijami knjig. Seznam obsega 440 enot oziroma 518 naslovov.

Vsebinska ureditev: po abecednem vrstnem redu priimkov avtorjev.

Kratek opis in posebnosti: Poleg kratkega opisa naslovne strani vsaka od 440 enot vsebuje še kratek fizični opis knjige s podatki o ilustracijah, tipografiji, vezavi, lastniških vpisih (ekslibrisih), dimenzijah ter kraju in letu nastanka. Nekaj je tudi opomb o ohranjenosti posameznih izvodov. Ob 34 enotah so podatki o privezkih. V večini primerov sta le eden ali dva, največ (osem) pa jih je pri fragmentarno ohranjenem delu Thomasa Frempergerja *Historia translantationis Tunicae Jesu Christi* na 26. strani kataloga, pod zaporedno številko 134. Skupno število privezkov je 78. Nekateri od njih so rokopisi, večina pa je tiskov. Prodajni katalog torej vsebuje podatke o skupno 518 knjigah iz nekdanje Auerspergove knjižnice. Avkcijska hiša oziroma sestavljalec kataloga je poskrbel za to, da je dražitelje seznanil tudi z nekaterimi drugimi posebnostmi posameznih knjig, ne le s tistimi, ki se nanašajo na njihov zunanji videz. Tako so ob delu Rodolphusa Gocleniusa *Psihologia: hoc est de hominis perfectione, animo et in primis ortu hujus commentations* (Marburg, 1590) zapisali, da se v tem naslovu najverjetneje prvič pojavlja beseda »psihologija«. Bleaujev zemljevid *Novus Atlas Sinensis* (Amsterdam, 1655) so pospremili s komentarjem, da je to prvi evropski zemljevid Kitajske, katerega osnova je bilo delo jezuita Martina Martinija. Pri delu *Musices opusculum* Nicolausa Burtiusa (Bologna, 1487) je opomba, da je to prva knjiga, ki kot ilustracijo vsebuje tudi celoten polifonski notni zapis skladbe, pri prvem zvezku *Helvetia, sive de rebus Helvetiorum* Franciscusa Guillimannusa (1623), pa je podatek, da je to verjetno najstarejša knjiga, natisnjena v italijanskem San Vittorinu. Ker je bila publikacija namenjena trženju, je razumljivo, da so poudarili lepoto in

43 Potomci družine Auersperg so se konec prve polovice 20. stoletja izselili v Južno Ameriko. V Montevideu v Urugvaju sta Johana Auersperg de Mailhos in njen mož German Mailhos vse do osemdesetih let 20. stoletja hranila del dragocene knjižnice, leta 1982 pa so jo pri Sothebyju v Londonu začeli razprodajati. V napovedi dražbe so poudarili, da so predstavljene tiskane knjige in atlasi iz obdobja med 15. in 17. stoletjem ter da je knjižnico v 17. stoletju zbral evropski plemič (Continental Nobleman). Avkcijska hiša je na prvi strani kataloga prve dražbe izpostavila tudi nekaj posebnosti: na primer sedem inkunabul, med atlasi in topografskimi zvezki pa so omenjena dela Joana Blaeuja, Fransa Hogenberga in Georga Brauna, Gerarda Mercatorja ter Sebastiana Münstra in Matheausa Meriana. Opozorili so tudi na knjige s področja naravoslovja, na dela o kulinariki, lovu, arhitekturi, vojaških znanostih in medicini ter na obsežno zbirko del Athanasiusa Kircherja, ki je vpisana pod zaporednimi številkami 201–218.

pomen razkošnih zbirk zemljevidov, kakršni sta Münstrova *Cosmographia universalis* (Basel, 1552) in *Cosmographia, das ist Beschreibung der gantzen Welt* (Basel, 1628), ter potopisa Ignatiusa von Rheifeldena *Neue Jerosolymitanische Bilger-Fahrt, Oder Kurtze Beschreibung Dess gelobten Heiligen Lands* (Würzburg, 1667).

O poteku dražbe: Dražba je v Londonu potekala dva zaporedna dneva. V ponedeljek, 14. junija 1982, so predstavili polovico enot: kataloške številke od 1 do 223, v torek, 15. junija, pa še naslednji sklop: od številke 224 do 440. Izklicne cene so natisnjene na posebnem listu, ki je bil priložen h katalogu, in kažejo, da je bilo precej knjig ocenjenih le na nekaj deset ali od 100 do 200 funtov. Cene od 10.000 do 20.000 funtov so dosegle bogato ilustrirane knjige, kot sta deli *Hortus Eystettensis* Basiliosa Beslerja (Eichstätt, 1640) in *Dell'Arcano del mare* Roberta Dudleyja (Firence, 1646–1648), pa tudi zemljevidi, kot so Blauejev *Novum ac magnum theatrum Belgica foederatae* (Amsterdam, 1649), Braunov in Hogenbergov *Beschreibung und Contrafactur der vornembster Stät der Welt* (Köln, 1582–1600) ter *Civitates Orbis Terrarum* (Köln, 1612–1618), inkunabula *Ernst, Herzog von Bayern und Österreich: Historie Herzog Ernsts von Bayern* (Augsburg, 1485) in poseben tisk za cesarja Maksimilijana, ki na alegoričen način slavi njegov zakon z Marijo Burgundsko, Melchiorja Pfintzinga z naslovom *Die Geuerlicheiten und Ensteils der Geschichten des loblichen Streyparen und hochberümbten Heds von Ritters Herz Tewrdannckhs* (Nürnberg, 1517). O kupcih oziroma uspehu prodaje ni podatkov. Le iz članka Martina Bircherja (1995, 297) lahko izvemo, da se je bibliotekar Britanske knjižnice David Paisey, ki je bil odgovoren za področje »nemških zbirk«, zavzel, da so v to pomembno londonsko ustanovo prišli štirje naslovi iz nekdanje Auerspergove knjižnice.⁴⁴

Valuable music and continental printed books, bindings, autograph letters and manuscripts, with sections relating to Russia, Spain and South America, and also including four medieval manuscripts

Izdajatelj: Sotheby Parke Bernet & Co.

Datacija: maj 1983

Dimenzije: 250 x 180 x 13 mm

Obseg: 225 strani s fotografijami (516 enot, od tega 111 iz Auerspergove knjižnice)

Vsebinska ureditev: po abecednem vrstnem redu praimkov avtorjev oziroma naslovov.

Kratek opis in posebnosti: Predstavljenih je 111 enot, vendar posamezne enote obsegajo tudi cele zbirke del, ki vsebujejo bodisi posamezne liste ali vsebinsko sorodna besedila. Tako je v sklopu *European politics of the seventeenth century* (št. 293) zbranih 21 različnih del, sklop *German Emperors Panegyrics* (296) pa vsebuje vsaj 8 različnih del. Kot zbirka so obravnavana tudi dela Pedra Mexia (324) in

---

44 V avkcijem katalogu pod št. 53, 116, 317 in 423.

različna dela, združena pod naslovom *Scandinavia, Poland, etc.* (št. 359), ki jih je vsaj 12. V sklopu *Medicine, science and alchemy* (št. 322) je združenih 15 različnih besedil, ta pa so pogosto v več izvodih, kot na primer Gerbčeva *Disputatio medica, de natura et usu acidularum* (Dunaj, 1661), ki je zastopana s kar sedmimi izvodi. Zbirka koledarjev iz 17. stoletja obsega 124 nemških koledarjev (št. 285) – za leto 1665 jih je kar 23, za leto 1670 pa 24. Na podlagi sklopov in opisov je torej težko oceniti točno število knjig iz nekdanje Auerspergove knjižnice, ki so bile predstavljene na avkciji leta 1983, po okvirni oceni je bilo naprodaj okoli 300 naslovov. Po primerjavi prvega in drugega avkcijskega kataloga lahko ugotovimo še to, da prva dražba za nekatere knjige ni bila uspešna. Vsaj 21 knjig iz drugega kataloga so namreč predstavili že leto prej.⁴⁵

O poteku dražbe: Prvi dan dražbe so predstavili 269 enot z naslednjih področij: glasba (št. 1–112), evropski avtografi in rokopisi (št. 113–197), knjige o Južni Ameriki in Španiji (št. 198–257) ter ruske knjige in rokopisi (št. 258–269). Knjige so nekoč pripadale različnim lastnikom in datirajo od 16. do 20. stoletja.

Drugi dan dražbe so predstavili 247 enot. Po skupnem naslovu *Continental and early printed books and bindings* so bila dela še nadalje razdeljena na štiri sklope: *Property of Señor D. German Mailhos and Señora Da Johana Auersperg de Mailhos, of Montevideo, Uruguay* (št. 270–380), *Property of Various Owners* (št. 381–449), *Property of Dr. Gunder Nordbäck – Manuscripts* (št. 450–453) in *Printed books and bindings* (št. 454–516).

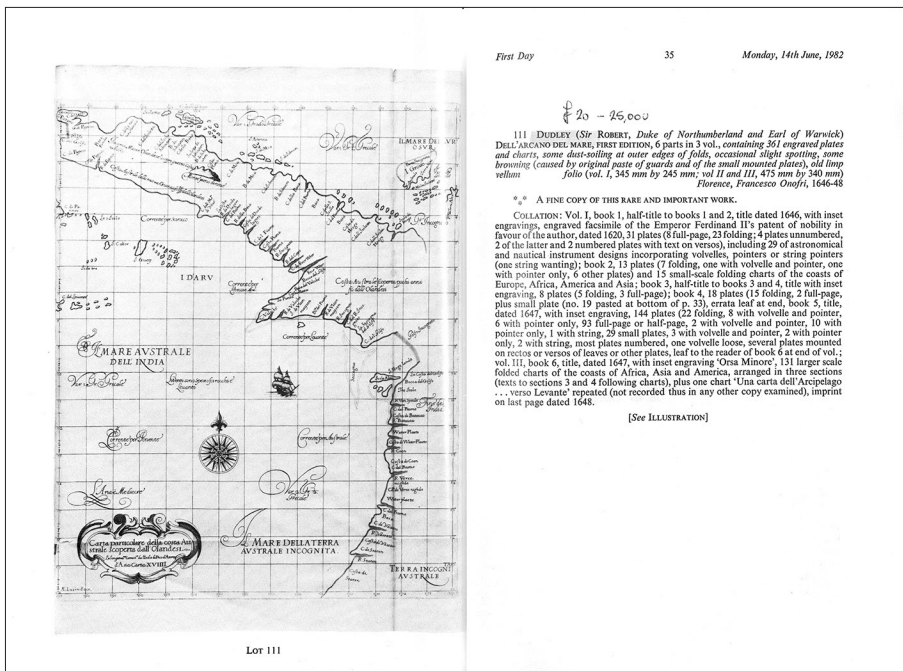
Na drugi dražbi so se cene posameznih knjig gibale med 200 in 500 funti, najvišje, na 2000 funtov,⁴⁶ pa so ocenili dva zvezka z izredno razkošnima vezavama, na primer *Panegyricus augustissimo atque potentissimo Principi Ferdinando Frederico invictissimi imperatoris et maximi Caesaris Ferdinandi III filio* Samuela Heirmansa (Benetke, 1654), ki je bil vezan v rjavo maroško usnje (maroquin) ter dekoriran z bordurami in pečatniki, na sprednji platnici pa je bil grb cesarja Ferdinanda III. (št. 306). Pri delu *In usus Feudorum epitome* Ulricha Zaisiusa (Freiburg, 1538) je poudarjeno, da so pri vezavi uporabili tudi dele rokopisa iz 13. stoletja. Danes je to delo v Britanski knjižnici (signatura c183b11).

O kupcih oziroma uspehu prodaje ni podatkov, štiri knjige pa je, tako kot že na dražbi leta 1982, kupila Britanska knjižnica (Bircher, 1995, 297).⁴⁷

45 Primerjava zaporednih števil enaindvajsetih knjig v avkcijskih katalogih iz leta 1982 (I) in 1983 (II): II 274 = I 29; II 291 = I 274; II 306 = I 180; II 313 = I 196; II 314 = I 212; II 319 = I 230; II 323 = I 255; II 332 = I 279 A; II 338 = I 290; II 349 = I 334; II 352 = I 341; II 354 = I 350; II 356 = I 353; II 356 = I 355; II 360 = I 368; II 361 = I 371; II 366 = I 385; II 371 = I 406; II 372 = I 408; II 377 = I 426; II 380 = I 432.

46 Današnje vrednosti bi bile približno 600, 1200 in 6000 funtov.

47 V avkcijskem katalogu pod št. 292, 317, 331 in 380.

Slika 10: 34. in 35. stran avkcijskega kataloga s prvega dne dražbe leta 1982.
Robert Dudley: Dell'Arcano del mare (Firenze, 1646–1648).

Namesto sklepa – pogled v prihodnost in poziv

Niz do zdaj znanih, pa tudi na novo odkritih katalogov oziroma inventarjev Auerspergove knjižnice predstavlja edine ohranjene dokumente, ki pričajo o njenem obsegu, pomenu, vsebini in kontinuiteti. Izpričujejo razvoj in spremembe obsega zbirke skozi čas ter kažejo na konceptualne spremembe pri ureditvi njene vsebine oziroma njenega kataloga, vsebujejo pa tudi številne neprecenljive informacije o njenih lastnikih, popisovalcih in uporabnikih. Iz njih na primer izvemo, da je Auerspergova knjižnica najaktivnejši razvoj in največji prirast doživljala po letu 1655 oziroma po združitvi osebnih zbirk bratov Wolfa Engelberta in Janeza Vajkarda,⁴⁸ kar je vplivalo tudi na spremembe pri njeni vsebinski ureditvi. Podatki o izposojenih knjigah v Schönlebnovem katalogu iz leta 1655 in inventarju iz leta 1707 med drugim pričajo o njeni odprtosti in dostopnosti tedanjemu širšemu bralstvu, ki je bila v skladu s sicer (že) renesančnim motom »sibi et amicis«.⁴⁹ Ne nazadnje pa stagnacija prirasta v katalogih in inventarjih,

48 To sicer nakazujejo tudi dvojni ekslibrisi obeh bratov v knjigah. Pregled računskih knjig bo pokazal, kje, kdaj in katere knjige sta kupovala Wolf Engelbert in Janez Vajkard. Brez primerjave s podatki v katalogih takšna celovita analiza ne bi bila mogoča (Ručigaj, doktorska disertacija [v pripravi]).

49 Tudi grof Orfej Strassoldo si je na primer 3. junija 1700 izposodil dve knjigi o arhitekturi. AT–OeStA/

ki so nastali po smrti obeh bratov, v kombinaciji s Kaspretovo oceno njenega obsega leta 1894 še dodatno potrjuje dosedanje ugotovitve o značilno poznorenesančnem oziroma baročnem jedru knjižnice,⁵⁰ ki je bila, kot je razvidno tudi iz novoodkritih najzgodnejših katalogov in inventarjev, pravzaprav predvsem projekt ene generacije.⁵¹

Ker pričujoče besedilo posreduje le nekaj osnovnih informacij in vpogledov v Auerspergovo knjižnico, bi bilo smiselno poskrbeti za digitalizacijo in objavo vseh predstavljenih katalogov in inventarjev. Upati je, da bodo ob sodelovanju ustanov in posameznikov, predvsem tistih, ki jih danes hranijo, ter tistih, ki bi ob pripoznanju izjemnega pomena knjižnice lahko projektu zagotovili finančno podporo, tovrstna prizadevanja obrodila sadove ter da bodo tako lahko postali dostopni tudi širši raziskovalni skupnosti. Glede na to, da večina danes znanih knjig iz nekdanje Auerspergove ljubljanske knjižnice vsebuje tudi različna znamenja nekdanjega lastništva, bi bila na ta način omogočena še hitrejša in zanesljivejša identifikacija približno osemdesetih odstotkov knjig, ki niso bile prodane na londonskih dražbah in so danes večinoma na neznanih lokacijah, s tem pa bi bili vsaj korak bližje potencialni virtualni rekonstrukciji zbirke.

Bibliografija

Viri

Bernstein. The Memory of Paper, http://www.memoryofpaper.eu/BernsteinPortal/appl_start_disp# [15. 11. 2018].

Bibliotheca Illustrissi. et Excellentissi. Dñi D. Wolfgangi Engelberti S. R. I. Comitis ab Auersperg Carnioliae Supremi Capitanei nec non DD. Deputatorum Præsidis, HHStA, Dunaj, AT–OeStA/HHStA SB FA Auersperg XXVII, 34g.

HHStA SB Auersperg I–A–2–8–8.

- 50 V katalogih popisane knjige so bile zvezane do leta 1679, ko se v računskih knjigah pojavijo zadnji redni izdatki za knjigoveza. Vse kasnejše inventarizacije, kot je na primer popis imetja kneza Karla leta 1800, jasno beležijo postopen upad števila publikacij. Tudi zato so katalogi iz 17. stoletja pravzaprav edini pokazatelji baročnega obsega zbirke. Fürstlicher Hofstaat, Rechnungen 1679. Dunaj, HHStA, AT–OeStA/HHStA SB Auersperg I–A–1–36–1; *Verlassenschaft nach Karl Fürst Auersperg*. HHStA, Dunaj, AT–OeStA/HHStA SB Auersperg I–A–2–13.
- 51 Kljub očitni stagnaciji knjižnice od 17. stoletja naprej ter pojavu novih, razsvetljenskih javno-zasebnih repozitorijev (do)tedanje znanosti in vednosti, kakršna je bila od druge polovice 18. stoletja predvsem Zoisova knjižnica, na pomen, ki so ga Auerspergovi zbirki pripisovali še v zadnjih desetletjih 19. stoletja, opozarja podatek, da so večino knjižnega gradiva za Deželno razstavo ob praznovanju šeststote obletnice priključitve dežele habsburški vladarski hiši in obisku cesarja Franca Jožefa I. v Ljubljani poleti 1883 našli prav pri Auerspergih. V katalogu razstave lahko na primer beremo o treh knjižnih omarah, v katerih je bilo 96 knjig, grafičnih listov in slik, ki jih je na ogled postavil knez Auersperg. Prim. *Katalog der im Gebäude der k. k. Oberrealschule befindlichen Landesausstellung prähistorischer, römischer, culturgeschichtlicher Gegenstände, weiblicher Handarbeiten und Hausindustrie-Objecte etc.*

- Catalogue of valuable printed books and atlases of the fifteenth to seventeenth century formed in the seventeenth century by a Continental nobleman: the property of Senhor German Mailhos and Senhora Johanna Auersperg de Mailhos, from Uruguay. Days of Sale: 14th and 15th June 1982, London 1982.*
- Catalogus Bibliothecæ Illustrissimi et Excellentissimi Domini, Dñi Wolffgangi Engelberti S. R. I. Comititis ab Auersperg et Gottschee, Dñi in Schön- et Seisenberg, Incltyi Carniola Ducatus, et Marchia Slavica Supremi ac Hæreditarii Mareschalli, et Camerarii, S. Cæs: Mai: Consiliarii Intimi, Provincia Capitanei Supremi, et Deputatorum Præsidis etc: In Classes IX. divisus Anno M. DC. LV., HHStA, Dunaj, AT-OeStA/HHStA SB FA Auersperg XXVII, 34f.*
- Catalogus, Sive Repertorium omnium Librorum Bibliothecæ. Illustrissimi et Excellentissimi Domini Domini Wolffgangi Engelberti S:R:I: Comititis ab Auersperg et Gottschee, Domini in Schön: et Seisenberg, Incltyi Carniolæ Ducatus et Marchiæ Slavicæ, Supremi ac hereditarii Marcschalli et Camerarii Sacr: Cas: Mis: actualis Camerarii et Consiliary Intimi Prouintiae Capitanei supremi, et continui Deputantorum Præsidis etc. In Classes Decem et octo diuisus A:R:D:G:E:S:E:D:D:C:S:P: Anno Domini 1668, HHStA, Dunaj, AT-OeStA/HHStA SB FA Auersperg XXVII, 34 b, b, d, e, h.*
- Catalogus sive repertorium omnium librorum Bibliotheca Illustrissimi et Excellentissimi Domini Domini Wolffgangi Engelberti S.R. I Comititis de Auersperg et Gottsche, Domini in Schön: et Seisenberg, Incltyi Carnioliae Ducatus, et Marchiae Slavicae, Supremi ac haereditary Mareschalli et Camerary Sacr. Caes. Mis. Actualis Cammerary et Consiliary Intimi Proventiae Capitanei supremi, et continui Deputatorum Praesidis etc. In Clases Decem et octo divisus. Anno Domini 1668. HHStA, Dunaj, AT-OeStA/HHStA SB FA Auersperg XXVII, 33.*
- Die Fideikommißbibliothek betreffende Schriften, HHStA, Dunaj, AT-OeStA/HHStA SB Auersperg XXVI-A-20-23.*
- Fürstlicher Hofstaat, Rechnungen (1668), HHStA, Dunaj, AT-OeStA/HHStA SB Auersperg I-A-1-27-2.*
- Fürstlicher Hofstaat, Rechnungen 1679. Dunaj, HHStA, AT-OeStA/HHStA SB Auersperg I-A-1-36-1.*
- Gratianus, Decretum (cum apparatu Bartholomaei Brixiensis). Ed: Alexander de Nevo and Petrus Albinianus Trecius. Add: Johannes Diaconus: Summarium, seu Flos decreti, Benetke: Nicolaus Jenson, 28. VI. 1474, <http://daten.digitale-sammlungen.de/0005/bsb00053540/images/index.html?id=00053540&groesser=&fip=193.174.98.30&no=&seite=198> [20. 11. 2018].*
- Inventar des Nachlasses nach Johann Weickhard Fürst Auersperg (1677-1679), HHStA, Dunaj, AT-OeStA/HHStA SB Auersperg I-A-2-7-8.*

- Laibach – Fürstenhof: Inventare (Corpora, wie Schriften, Bücher und Mobilien)*, HHStA, Dunaj, AT–OeStA/HHStA SB Auersperg VII–A–14–4–1.
- Ohne Signatur*. HHStA, Dunaj, AT–OeStA/HHStA SB Auersperg II–Ohne Signatur (4).
- Schönleben, J. L., *Palma Virginea sive Deiparae Virginis Mariae de Adversariis suae Immaculatae Conceptionis victoriae omnium seculorum aerae Christianae succincta narratione repraesentatae*. Salisburgi 1671, Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, K 8581.
- Titelaufnahmen der Auersperg-Bibliothek*, HHStA, Dunaj, AT–OeStA/HHStA Repro Ergänzungsfilme Auersperg Bibliothek E 80 Rolle 1.
- Valuable music and continental printed books, bindings, autograph letters and manuscripts, with sections relating to Russia, Spain and South America, and also including four medieval manuscripts*, London 1983.
- Valvasor, J. W., *Die Ehre dess Hertzogthums Crain. IX. Buch: Von den Würden, Aemtern und Dienstendeß Hertzogthums Crain, III*, Laybach 1689, str. 71 in 88.
- Verlassenschaftsinventar über den Nachlass des Ferdinand Fürsten Auersperg*, HHStA, Dunaj, AT–OeStA/HHStA SB Auersperg I–A–2–8–8.
- Verlassenschaft nach Karl Fürst Auersperg*. HHStA, Dunaj, AT–OeStA/HHStA SB Auersperg I–A–2–13.
- Vodni znaki 11–11, 11–63, 11–65*, ARS, Ljubljana, SI AS 1935 Zbirka vodnih znakov, 16. st.–20. st.
- Vötsch, J., pod geslom: Heinrich Franz I. Graf (seit 1709 Fürst) von Mansfeld–Bornstedt, Fürst von Fondi, v: *Sächsische Biografie*, http://saebi.isgv.de/biografie/Heinrich_Franz_I._F%C3%BCrst_von_Mansfeld-Bornstedt (1641–1715) [14. 11. 2018].

Literatura

- Bircher, M., The “splendid library” of the Counts of Auersperg in Ljubljana, v: *The German book 1450–1750: Studies presented to David L. Paisey in his retirement* (ur. Flood, J. L., Kelly, W. A.), London 1995, str. 285–298.
- Deželak Trojar, M., *Janez Ludvik Schönleben (1618–1681) v luči arhivskih virov, njegovega zgodovinskega in retoričnega opusa* [doktorska disertacija], Maribor 2015.
- Deželak Trojar, M., *Janez Ludvik Schönleben (1618–1681): oris življenja in dela*, Ljubljana 2017.
- Dular, A., Problematika raziskovanja zgodovine zasebnih knjižnic – zanke in uganke, *Knjižnica* 39/3, 2015, str. 17–32.

- Dular, A., The Ljubljana Bookbinders of the Sixteenth and Seventeenth Centuries, v: *Bookbindings. Theoretical Approaches and Practical Solutions* (ur. Golob, N., Vodopivec Tomažič, J.), Turnhout 2017, str. 61–62.
- Fagin Davis, L., Wolfgang Engelbert pl. Auersperg, bibliofil 17. stoletja, *Zbornik za umetnostno zgodovino. Nova vrsta* 35, 1999, str. 193–213.
- Golob, N., Srednjeveški rokopisi in fragmenti iz slovenskih provenienc v tujini (3) Iluminirani rokopis o vzreji konj iz Pirana, *Zbornik za umetnostno zgodovino. Nova vrsta* 36, 2000, str. 177–192.
- Golob, N., Nekaj detajlov o vezavah srednjeveških rokopisov iz nekdanje Auerspergove ljubljanske knjižnice, *Arhivi* 24/2, 2001, str. 53–58.
- Južnič, S., Knjige o arhitekturi v Turjaški knjižnici, *Knjižnica* 52/ 2–3, 2008, str. 27–49.
- Južnič, S., Fizikalne knjige v Turjaški knjižnici, *Knjižnica* 50/3, 2006, str. 23–52.
- Katalog der im Gebäude der k.k. Oberrealschule befindlichen Landesausstellung prähistorischer, römischer, culturgeschichtlicher Gegenstände, weiblicher Handarbeiten und Hausindustrie-Objecte etc.: aus Anlass des Allerhöchsten Besuches Krains durch Se. k. und k. Apostolische Majestät den Kaiser Franz Josef I. und der Landesfeier der sechshundertjährigen Zugehörigkeit Krains zur Hausmacht Habsburg veranstaltet vom Landesausschusse der Herzogthums Krain veranstaltet vom Landesausschusse des Herzogthums Krain.* Laibach 1883.
- Preinfalk, M., *Auerspergi: po sledih mogočnega tura*, Ljubljana 2005.
- Preinfalk, M., *Auersperg: Geschichte einer europäischen Familie*, Gradec, Stuttgart 2006.
- Radics, P., Die Fürst Carlos von Auerspergische Hausbibliothek, v: *Österreichische Wochenschrift für Wissenschaft, Kunst und öffentliches Leben. Beilage zur k. u. k. Wiener Zeitung* 2 (ur. Bloch, J. S.), 1863, str. 624–631.
- Radics, P., Ernstes und heiters aus einer Cavaliersbibliothek des 17. Jahrhunderts, v: *Bilder Oesterreichischer Vergangenheit und Gegenwart*, Leipzig [1885], str. 26–32.
- Radics, P., *Der verirrte Soldat oder: Des Glück's Probirstein*, Agram 1865, <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-TRMDOXSU> [19. 11. 2019].
- Radics, P., Die Hausbibliothek der Auersperge, *Neuer Anzeiger für Bibliographie und Bibliothek-Wissenschaft*, Januar 1878, str. 50–55.
- Reisp, B., O nekdanji knjižnici knezov Auerspergov (Turjaških) v Ljubljani, *Zgodovinski časopis* 43/1, 1989, str. 37–47.
- Ručigaj, L., *Wolf Engelbert, Count of Auersperg (1610–1673). Patron of the Arts in the Periphery of the Habsburg Empire and his European Networks* [doktorska disertacija – v pripravi].

Verzeichniss der Familienarchive und persönlichen Schriftennachlässe zur österreichischen Geschichte. 1500–2000 (ur. Hochedlinger, M., Krenn, M., Terzer, S. P.), Dunaj, Köln, Weimar 2018.

Žargi, M., Auerspergov Knežji dvorec v Ljubljani, v: *Theatrum vitae et mortis humanae = Prizorišče človeškega življenja in smrti* (ur. Lozar-Štamcar, M., Žvanut, M.), Ljubljana 2002, str. 277–295.

Luka Ručigaj, Monika Deželak Trojar, Anja Dular, Sonja Svolfšak

Katalogi in inventarji Auerspergove knjižnice kot pomniki njenega kulturnozgodovinskega pomena in razvoja skozi čas

Ključne besede: rodbina Auersperg, plemiške knjižnice, Kranjska, Ljubljana, katalogi, inventarji

O obsegu, vsebini ter kulturno-znanstvenem pomenu ljubljanske knjižnice rodbine Auersperg, ki je vrhunec doživela za časa bratov Wolfa Engelberta (1610–1673) in Janeza Vajkarda (1615–1677), pričajo le posamezni ohranjeni katalogi, inventarji in popisi, saj je bila zbirka v preteklosti razpršena. Do danes je bil poznan le katalog iz leta 1668 oziroma njegov prepis iz leta 1762, v okviru različnih raziskav Auerspergovih rodbinskih arhivov na Dunaju v preteklih letih pa je bilo odkritih še pet dodatnih katalogov in inventarjev knjižnice iz 17. in 18. stoletja. Prispevek predstavlja osnovne podatke o že znanih, pa tudi o na novo odkritih zgodnjih katalogih in inventarjih, ki razkrivajo kontinuiteto in značilnosti razvoja te obsežne zbirke skozi čas, predstavlja pa tudi oba kataloga z londonskih avkcij iz osemdesetih let 20. stoletja, na katerih je bilo prodanih več kot 800 Auerspergovih knjig.

Luka Ručigaj, Monika Deželak Trojar, Anja Dular, Sonja Svolfšak

The Auersperg Library's Catalogues and Inventories as Remembrances of Its Cultural and Scientific Significance and Its Development through Time

Keywords: the Auersperg family, aristocratic libraries, Carniola, Ljubljana, catalogues, inventories

The extent, contents and cultural- and scientific significance of the Auersperg family's Ljubljana library, which was at its peak at the of the brothers Wolf Engelbert (1610–1673) and Joannes Weickhard (1615–1677), is only known from individual catalogues, inventories and censuses, as the collection has been dispersed. Until recently, only the 1668 catalogue, and its transcription from 1762, have been known, but in the course of researches in the Auersperg family archives in Vienna five additional library catalogues and inventories from the 17th and the 18th centuries were discovered. The article presents basic information about the already known, as well as the newly discovered, early catalogues and inventories, which reveal the continuity and characteristics of this comprehensive collection's development through time. It also presents both catalogues from London auctions in the 1980s, where more than 800 of the Auersperg library's books were sold.